

הלכות יום טוב - א עשה ולא תעשה ביום טוב

אמור כג, כד - לט

בְּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם שַׁבָּתוֹן ... אַךְ בְּחֻמְשָׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי ... בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן שַׁבָּתוֹן וּבְיוֹם הַשְּׁמִינִי שַׁבָּתוֹן.

ביצה ח, ב

אימר דאמרינן אתי עשה ודחי את לא תעשה כגון מילה בצרעת (דכתיב (תצא כד, ח) השמר בנגע הצרעת, ותניא בקוצץ בהרתו הכתוב מדבר, ותניא ... ימול בשר ערלתו (תזריע יב, ג) אפילו במקום בהרת יקוצץ, רש"י, אי נמי סדין בציצית (דכתיב (תצא כב, יא) לא תלבש שעטנז וסמידך ליה (שם יב, יב) גדילים תעשה לך, רש"י) ... יום טוב עשה ולא תעשה הוא ואין עשה דוחה את לא תעשה ועשה.

ספר המצות להרמב"ם מ"ע קנט-קסז

שצונו לשבות ממלאכה ... מקרא קדש ... וענין קדשהו שלא תעשה בו מלאכה ... כי כל יום שאמר האל בו שבתון, כאילו אמר שבות או תשבות.

שוע"ר סי' ט

ב צמר ... תכלת ... מטילין אותו אפילו בטלית של פשתן מן התורה, מפני שכלאים הותרה בציצית.

שוע"ר סי' רמב

א ומקרא קדש פירשו חכמים לקדשו ולכבדו בכסות נקיה ולענגו בענג אכילה ושתיה. ויש אומרים שמקרא קדש הוא לקדשו באיסור עשיית מלאכה.

קונטרס אחרון שם ס"ק א

שהרי במנין המצות מנה שש מצות לשבות ממלאכה בששת ימים טובים, מדכתיב מקרא קודש בכל חד וחד.

שוע"ר סי' תמו

ה ששבתת יום טוב יש בה מצות עשה ולא תעשה ... וביעור חמץ בפסח אין בו גם כן אלא מצות עשה תשביתו שאור וגוי, ולא תעשה בל יראה ובל ימצא, ואין דוחין עשה ולא תעשה מפני עשה ולא תעשה.

שוע"ר סי' תצה

א ששת ימים אלו, שהן ראשון ושביעי של פסח וחג השבועות וראש השנה וראשון ושמיני של חג הסוכות, הן הנקראים ימים טובים. וכל העושה מלאכת עבודה באחד מהן הרי זה לוקה מן התורה, שנאמר כל מלאכת עבודה לא תעשו. וכל השובת בהן ממלאכת עבודה, הרי זה קיים מצות עשה, שהרי נאמר בהן שבתון, כלומר שבות.

ג מתוך שהתירה התורה לעשותן לצורך אכילת יום טוב, הותרו ... צורך מצוה עוברת שזמנה בו ביום.

שוע"ר סי' תצח סל"ד

לז שאין מצות עשה של כיסוי הדם דוחה את לא תעשה של יום טוב שיש בה עשה ולא תעשה, שהרי נאמר בה שבתון, כלומר שבות ממלאכה, וזוהי מצות עשה.

שוע"ר סי' תקו

ט המפריש חלה מעיסה טמאה או מעיסה טהורה ונטמאת החלה, הרי זה לא ישרפנה ביום טוב, אף על פי שיש מצות עשה בשריפתה, לפי שיום טוב הוא עשה ולא תעשה ואין עשה דוחה את לא תעשה ועשה.

שוע"ר סי' תקכו

א מת המוטל לקברו, אם הוא יום טוב ראשון, לא יתעסק בו ישראל ... אין מצות עשה של קבורה דוחה את לא תעשה ועשה של יום טוב.

ג מותר להחם לו מים על ידי ישראל כדי לטהרו, וכן מותר להוציאו על ידי ישראל אפילו דרך רשות הרבים, דמתוך שהותרה הבערה והוצאה לצורך אכילה, מותר אפילו שלא לצורך אכילה, אם יש בהם צורך היום כגון לצורך קבורת המת שהיא מצוה שזמנה בו ביום.

שוע"ר סי' תקפו

כב שופר של ראש השנה אין מחללין עליו יום טוב, מפני שיום טוב הוא עשה ולא תעשה כמ"ש בסי' תצ"ח, ואין עשה דשופר דוחה את לא תעשה ועשה.